

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N 15

10.02.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ოზურგეთი-ნატანები-ურეკის საავტომობილო გზის კმ 10-ზე მდ. ბოგილაზე არსებული სახიდე გადასასვლელის ნაცვლად ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა და ექსპლუატაცია

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი, სოფ. მერიას მიმდებარე ტერიტორია

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 25.12.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „კავტრანსპროექტი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში „საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის“ მიერ წარმოდგენილია „შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ოზურგეთი-ნატანები-ურეკის საავტომობილო გზის კმ 10-ზე მდ. ბოგილაზე არსებული სახიდე გადასასვლელის ნაცვლად ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში, სოფ. მერიის მიმდებარე ტერიტორიაზე, სადაც დაგეგმილია მდ. ბოგილაზე არსებული სახიდე გადასასვლელის ნაცვლად ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად არსებულ ხიდზე საარქივო მასალები არ მოიპოვება, სავარაუდოდ ხიდი აშენებულია 1960 წელს. ხიდის მალის ნაშენზე კოჭები ტექნიკური თვალსაზრისით არ არის დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში, შეინიშნება ბეტონის გამოტუტვა საყრდენ კვეთებში ბეტონი დაზარალებული და ატკეჩილია. ხიდის კონსტრუქციის კოჭები დამუშავებულია გასული საუკუნის პირველ ნახევარში და გაანგარიშებულია დროებით დატვირთვაზე. ხიდი განთავსებულია მრუდ მონაკვეთზე, მისი შეუღლება მისასვლელებთან ნორმების დარღვევით არის შესრულებული, რაც მოძრაობის უსაფრთხოების თვალსაზრისით დაუშვებელია. ზემოაღნიშნული მოცემულობიდან

გამომდინარე ხიდი არ შეესაბამება საქართველოში მოქმედი ნორმების მოთხოვნებს. საპროექტო ხიდის ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ საპროექტო ხიდიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 96 მეტრ მანძილზე, აგრეთვე დაახლოებით 70 მეტრ მანძილზე მდებარეობს შპს „სოფლის მეურნეობის ლოჯისტიკის და სერვისების კომპანია“

საპროექტო ხიდი დაპროექტებულია ერთმალისანი სისტემით, ხიდის მთლიანი სიგრძე შეადგენს 16,658 მეტრს, სიგანე შეადგენს 11,2 მეტრს. პროექტით ხიდზე გათვალისწინებულია, დახურული ტიპის სადეფორმაციო ნაკერის მოწყობა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საპროექტო ხიდის მშენებლობისთვის გათვალისწინებულია დროებითი სამშენებლო ინფრასტრუქტურის განსათავსებლად, აგრეთვე ფუჭი ქანების დასაწყობებისთვის სამშენებლო მოედნის მოწყობა, სადაც განთავსდება სადარაჯო ჯიხური, სასაწყობე კონტეინერი, ბიოტუალეტი, საოფისე კონტეინერი და არმატურის ცეხის ფარდული.

სამშენებლო მასალები, ხიდის კონსტრუქციული ნაწილები, ქვიშა ხრეში და მშენებლობისთვის საჭირო ასფალტბეტონის ნარევი შემოტანილი იქნება რეგიონში არსებული სხვადასხვა საწარმოებიდან, შესაბამისად ბეტონის დასამზადებლად წყლის გამოყენება საჭირო არ იქნება.

სახიდე გადასასვლელის სამშენებლო პროცესი მოიცავს სხვადასხვა ტიპის საქმიანობას, კერძოდ: მიწის სამუშაოებს, სატვირთო მანქანებით ვაკისის მოწყობის უბანზე ინერტული მასალის შემოტანას, ფენების პროფილირებას ვაკისის ფორმირებისთვის და დატკეპნას, გრუნტის მოჭრის უბნებზე მიწის მოხსნას საჭირო ნიშნულამდე და დატკეპნას მძიმე ტექნიკით, ზედაპირული ფენის მოწყობის შემდეგ (ქვიშა, ასფალტი, ღორღი, ბეტონი და სხვა) გზის მოწყობას და მარკირების უზრუნველყოფას, რეკულტივაციის სამუშაოებს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების საწარმოებლად წყალი გამოყენებული იქნება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამუშაოზე დასაქმებული პერსონალის რაოდენობა იქნება დაახლოებით 15 ადამიანი. იმის გათვალისწინებით, რომ სამუშაო რეჟიმი იქნება ერთგვლიანი, ხოლო წელიწადში სამუშაო დღეების მაქსიმალური რაოდენობა იქნება 200 დღე, სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყლის ხარჯი იქნება: 75 მ³/წელ. სამეურნეო ფეკალური წყლების შესაგროვებლად მოეწყობა საასენიზაციო ორმო.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით საპროექტო ტერიტორიაზე შესრულებულია საველე გეოლოგიური და ლაბორატორიული სამუშაოები, ჩატარებული სამუშაოების საფუძველზე გამოიყო გრუნტების 3 საინჟინრო-გეოლოგიური ელემენტები (სგე). ჩატარებული კვლევების თანახმად ფუნდამენტად შეირჩა მესამე ელემენტი (სგე), რომლის გამოყენება ფუნდამენტების საფუძვლად შესაძლებელია.

სკოპინგის ანგარიშში აღწერილია ლიტერატურულ წყაროებზე დაყრდნობით რეგიონში და საპროექტო ტერიტორიაზე წარმოდგენილი ბიოლოგიური გარემო, აგრეთვე წარმოდგენილია გზმ-ს ეტაპისთვის ჩატარებული ფლორასა და ფაუნაზე კვლევის მეთოდები.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, მიწის სამუშაოების, ტექნიკის/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილების და მუშაობისას ადგილი ექნება ხმაურის, ვიბრაციის და ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის გავრცელებას. მოსამზადებელ და მშენებლობის ეტაპზე ზემოქმედება ლოკალური, მოკლევადიანი და საშუალო სიდიდის იქნება.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილი იქნა საპროექტო ტერიტორია. ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო ტერიტორიის გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, საინჟინრო-გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური დახასიათება, აგრეთვე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2020 წლის 22 იანვარს ოზურგეთის მუნიციპალიტეტში, სოფ. მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა აღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა. აღნიშნულ განხილვას ესწრებოდნენ ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის გამგებლის წარმომადგენელი სოფ. მერიის სათემოში, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. აღნიშნულ საჯარო განხილვაზე საზოგადოების მიერ გამოითქვა თხოვნა იმასთან დაკავშირებით, რომ ვინაიდან არსებული ხიდი ვერტიკალურადაა განთავსებული და იქმნება მკვეთრი მოსახვევი ხშირად ხდება ავარიული სიტუაციები და თუ იქნება საშუალება საპროექტო საკონსულტაციო ორგანიზაციამ გაითვალისწინოს ჩვენი თხოვნა და მოხვევის კუთხე შეამციროს ან თუ საშუალება იქნება ხიდი ორივე მიმართულებით გასწორდეს, რაც უზრუნველყოფს გადაადგილების უსაფრთხოებას. საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენელმა მოსახლეობას განუმარტა, რომ განიხილავენ აღნიშნულ საკითხს და ინფორმაციას წარმოადგენენ გზმ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიში განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ოზურგეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტროში პროექტთან დაკავშირებული წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზმ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. **გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მომაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის აღწერა;
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, შერჩეული ტერიტორიის ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის დეტალური აღწერა;
  - ფუჟი ქანების სანაყაროების (საჭიროების მითითებით) და სამშენებლო ბანაკის (გენ-გეგმა) შესახებ ინფორმაცია Shape ფაილებთან ერთად(ფართობი);
  - წყალმომარაგების პროექტის აღწერა, შესაბამისი ნახაზებით თუ როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება (ინდივიდუალურად თუ წყალმომარაგების სისტემებიდან);
  - სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: სასენიზაციო ორმოს ტევადობა; სასედიმენტაციო გუბურების მოწყობა და ა.შ;
  - საპროექტო ხიდის და სამშენებლო ბანაკის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია, აგრეთვე შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
  - სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარების ტიპი და ტევადობა;
  - ინფორმაცია შესასრულებელი სამუშაოების ხანგრძლივობის შესახებ;
  - საპროექტო სახიდე გადასასვლელის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები მათ შორის გეომეტრიული პარამეტრების, ხიდის საფარისა და განივი კვეთების შესახებ ინფორმაცია;
  - საპროექტო მონაკვეთის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
  - მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
  - საპროექტო ხიდის მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;

- საპროექტო ხიდის მშენებლობის დროს გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა;
- სეისმური პირობები;
- ჰიდროგეოლოგიური პირობები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები.
- **გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება:**
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების (მათი არსებობის შემთხვევაში) შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით.

4.2 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- პროექტის გრაფიკულ ნაწილში (ხიდის განივ კვეთში) წარმოდგენილი უნდა იყოს მდინარის საანგარიშო დონეები (დატბორვის დონე, კალაპოტის წარეცხვის დონე).

4.3 ბიოლოგიური გარემო:

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილ იქნას სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია (ფოტომასალასთან ერთად), საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე და ცხოველებზე (მათ შორის იქთიოფაუნაზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე.
- გზშ-ის ანგარიშში დაზუსტდეს იგეგმება თუ არა ბურჯების მშენებლობა მდინარის უშუალო სიახლოვეს. საჭიროების შემთხვევაში განისაზღვროს ბურჯების მშენებლობით გამოწვეული ზემოქმედების თავიდან აცილების ან/და საკომპენსაციო ღონისძიებები.
- ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით შემუშავდეს მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე დაკვირვების საკითხი.

4.4 კულტურული მემკვიდრეობა: გზშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე;
- კუმულაციური ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
  - ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
  - ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, ბუნებრივი რესურსების შეზღუდვაზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
  - პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება;
  - მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების კონკრეტული გეგმა;
  - მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის კონკრეტული გეგმა;
  - ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
  - სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების, აგრეთვე საჯარო განხილვაზე დასმული საკითხების შეფასება;
  - გზმ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
  - საპროექტო ხიდის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით).
- 6. გზმ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
- საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
  - აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS-1984-37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება საპროექტო ხიდის ინფრასტრუქტურული ობიექტები, არსებული და საპროექტო ხიდის, სამშენებლო ბანაკი, სამშენებლო მოედანი, სანაყაროს ტერიტორია;
  - გზმ-ის ანგარიშში აგრეთვე წარმოდგენილი უნდა იქნას არსებული ხიდის მართვის საკითხები;

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის მიერ წარმოდგენილ შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ოზურგეთი-ნატანები-ურეკის საავტომობილო გზის კმ 10-ზე მდ. ბოგილაზე არსებული სახიდე გადასასვლელის ნაცვლად ახალი სახიდე გადასასვლელის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.